

gospodarske, obrtniške in narodne.

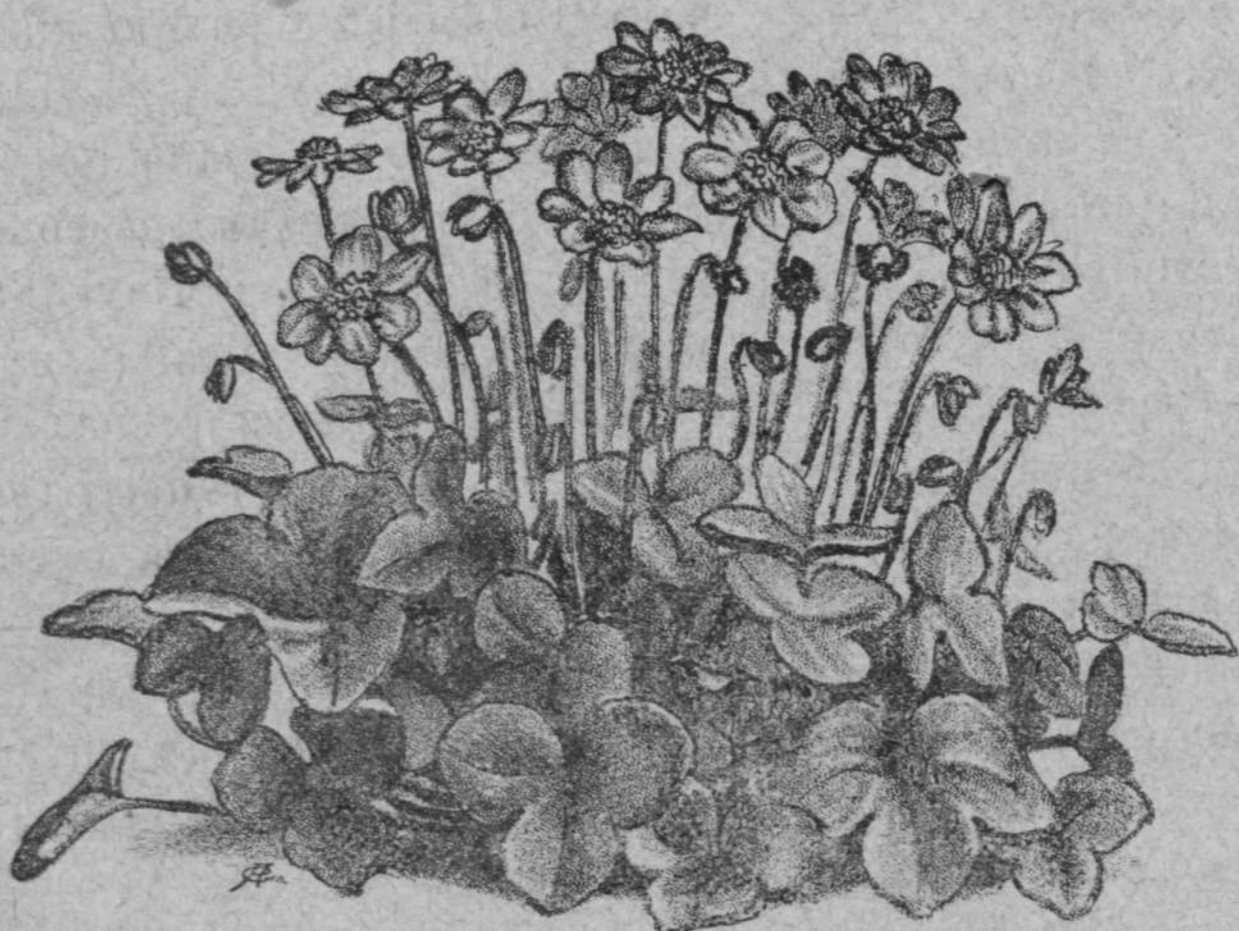
Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemaje za celo leto 3 gld. 40 kr. za pol leta 1 gld. 70 kr. za četrt leta 90 kr pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. 10 kr., za četrt leta 1 gld. 10 kr.

V Ljubljani 11. marcija 1891.

O b s e g: Jetrnik vrtna rastlina za obrobek. — Kako ravnati z novimi vinskimi sodi. — Sadno drevje pregloboko saditi je škodljivo. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.**Jetrnik vrtna rastlina za obrobek.**

Kadar je odbrati kako rastlino za trajen obrobek, gredam, potom itd., ni je skoraj pripravnejše nego je navadni jetrnik (latinski *hepatica triloba*). Glej podobo 4. Jetrnik uspeva bolje po senčnih nego solnčnih legah in ravno ta lastnost mu daje posebno vrednost, ker velika večina drugih rastlin za obrobek v senci niti uspevati noče, ali vsaj slabo uspevajo in kmalu poginejo,

Podoba 4.

jetrnik je nizke rasti, kakeršne mora uprav biti obrobna rastlina. Reclji listni in cvetni so komaj prst dolgi, in bršljanu podobno lepo perje, ki je zeleno do jeseni, daje rastlini tudi, ko je vže odcvela, lepo obliko. Najlepši je pa jetrnik pomladi, ko cvete. Prijazno pozdravljajo mnogobrojne višnjave, bele ali rdeče cvetke pomladi vrtnarja in mu dičijo vrt, ko so se druge rastline komaj prebu-

dile iz zimskega spanja. Ako moramo za nasaditev jetrnika šele kupiti, stane nas res to precej, ker povprečno stoji 100 navadnih vrst 2 do 3 gld., gibate pa še enkrat toliko. Na vsak meter dolžine pride po 20 rastlin. Ako pa pomislimo, da tak nasad vzdrži desetletja, pa stroški niso posebni. Najcenejša vrsta je višnjavo cvetoča. Jetrnik lahko sadiš pomladi ali jeseni. Dasi nikdar ne zmrzne, vender priporočajo jesenski nasad pokriti z listjem, da zmrzlin ne more dvigniti iz zemlje še ne dovolj ukoreninjenih rastlinic. Kdor ima priliko, lahko si v gozdu sam nabere jetrnika, to je najboljše za šolske ali domače vrte. V gozdu nabrani jetrnik je pa le pristo cvetoč. Drugih vrst jetrnikovih in sploh njegovih sadik je pa tudi dobiti pri Krištofu Steinpöcku v Scheibmühl-Traisen, na Dolenjem Avstrijskem.

Kako ravnati z novimi vinskimi sodi.

Z novimi sodi moramo tako ravnati, da izpravimo iz lesa vse, kar bi utegnilo škodovati moštu ali vinu. V to svrhu služi najbolje izpiranje s kropom.

Nekoliko dni poprej morajo pa sodi z vodo napolnjeni biti. Zatem jih je prati s kropom, dokler ne teče iz njih popolnoma čista voda, ki nima nobene barve in nobenega okusa. To namreč kaže, da so vse razkrojljive in raztopljive tvarine odpravljene.

Sedaj lahko precej sod nalijemo z moštom ali z vinom. Kjer tega ne storijo takoj, naj so malo požvepljajo in tako na suho postavijo. Namesto žvepla rabi tudi dobra žganica, s katero sod izplaknejo. Vender stane to preveč in tudi ne pomaga zoper plesen tako gotovo, kakor žveplo. Starega vina vender ne natakajo v nove sode, ker utegne poleg vse opaznosti v lesu ostati še nekaj škodljivih tvarin, ki potem dajo vinu